

Lof en aanbidding

Vernuwing in hoofstroom kerke

André Serfontein

Die NG Kerk het, soos alle ander hoofstroomkerke, haar eie unieke tradisie en erfenis wat lof en aanbidding (voortaan in dié artikel as aanbidding beskryf) betref. Maar soos al die ander kerke leef sy ook in 'n verhouding met die wêreld en ander kerklike tradisies, en word sy op verskeie terreine hierdeur beïnvloed - ook in aanbidding. Aanbidding in hoofstroomkerke is die afgelope eeu deur veral vier bewegings beïnvloed. En dan is daar ook 'n paar ander strominge wat deur ons gevloei het en êrens 'n merk gelaat het.

1. Die Praise en Worship beweging

Die wortels van die *Praise & Worship* beweging lê in die Metodiste Herlewing en die *Holiness Movement*, wat sedert die middel en laat 1800's in die VSA ontstaan het, asook *African American Worship*, wat 'n uitvloei was van slawerny. Die aanbiddingskenmerke van hierdie beweging was veral 'n klem op die ervaring van die Gees tydens aanbidding. Dit het gepaard gegaan met emosionele, uitbundige en deelnemende aanbidding, asook die gebruik van die liggaam.

Die *Praise & Worship* beweging het in besonder tot uitdrukking gekom in die Charismatiese beweging. Die aanbidding in beweging was selfs meer radikaal as tevore en het onder andere praat in tale, profesie, 'sing, lag en dans in die Gees' en die toevoeging van dans behels. Alhoewel hierdie beweging in 1900 begin het, het dit veral sedert die 1960's 'n groot invloed wêreldwyd gehad - ook op die hoofstroomkerke. Dit is as 'n vars bries beleef teenoor die styfheid wat in hierdie kerke aan die orde was. Die elemente wat hoofstroomkerke hieruit geneem het was veral die gebruik van musikale vloei (*free flowing praise*), die beskouing van *worship* as 'n ontmoeting met God, ruimte vir die gawes van die Gees tydens *worship* en deelnemende *worship* (liggaamlike gebruik).

2. Die Seeker Service

Willow Creek word algemeen beskou as die geboorteplek van die *seeker*-beweging, wat sy wortels het in die herlewingsprediking en evangelisasie in koloniale Amerika. Dit is 'n benadering wat poog om relevant te wees vir mense buite die kerk, onder andere deur kultureel relevant te wees in hul kommunikasie. Hulle probeer dus iets bied wat die hoorder reeds ken en maak in hierdie opsig veral gebruik van multi-media, die kunste, kontemporêre musiek en tematiese prediking. Hierdie kerke maak ook effektief gebruik van bemerkings- en kerkgroei tegnieke in die proses om nuwe hoorders te bereik.

Die invloed van die *seeker*-beweging op hoofstroomkerke is ooglopend. Verskeie van die kenmerkende elemente uit hierdie benadering word (dikwels onkrities) deur kerke en gemeentes oorgeneem in 'n poging om kerklos mense te bereik. Die *seeker*-beweging lei in 'n groot mate tot die relativisering van liturgiese tradisie, en vra vir 'n meer pragmatiese vraag: *Will the liturgy help unbelievers to Christ?*

3. Kontemporêre 'Worship' musiek

Sedert 1970 het *worship* musiek wat beïnvloed en gevorm is deur populêre musiekstyle, stadig maar seker toegang begin kry tot kerke van alle denominasies. Die merkwaardige kenmerk van kontemporêre *worship* musiek is dat die oorsprong daarvan buite die grense van enige kerkverband lê - dit kom van kommersiële platemaatskappye wat 'n netwerk van liedjieskrywers, vervaardigers en uitgewers gebruik. Sedertdien het verskeie kerkgroepe hul eie etiket van kontemporêre *worship* musiek begin en liederes vir hul eie denominasie begin vervaardig.

Die kontemporêre *worship* mark is lank reeds die bron vir *worship* musiek in charismatiese kerke en die *seeker*-beweging. Dit het ook reeds 'n groot invloed op die liedereskat van hoofstroomkerke en word deur duisende lidmate gesing en geluister. Omdat hierdie musiek 'n noue assosiasie het met die populêre kultuur is dit gewoonlik gewild onder die jeug, en het dit ongetwyfeld 'n vormende invloed op hul Godsbeeld en ingesteldheid teenoor aanbidding.

4. Die Liturgiese Vernuwingsbeweging

Die Rooms-Katolieke kerk

Hierdie beweging het begin met die Vatikaanse Raad in 1962, waar 'n kommissie saamgestel is om die *worship* in die Katolieke Kerk te hervorm. Die resultaat hiervan was die *Constitution on Sacred Liturgy* (CSL), wat vanuit 'n historiese perspektief 'n deurbraak was en 'n merkwaardige paradigmaskuif t.o.v aanbidding tot gevolg gehad het. Die impak was veral op die volgende terreine:

- Vir die eerste keer is die inheemse taal in aanbidding gebruik
- Die vernuwing van liturgiese tekste
- Die *inkulturasie* van die liturgie, simbole, gebruike en musikale style
- Groter deelname in *worship*

Die Protestantse Kerk

Die liturgiese vernuwing in die Katolieke Kerk het 'n bepalende invloed gehad op hoofstroom Protestantse (grotendeels vanweë die groei in ekumeniese samewerking), en het 'n proses van liturgiese vernuwing in lg. aangewakker. Dit het die volgende as doelwitte gehad (waarvan sommige in reaksie was tot die gebruike in ander tradisies):

- Die herstel van die sentraliteit van Christus in *worship*
- Herstel die sentraliteit van die Woord in *worship* - Onder andere deur die instelling van die Christelike kerkjaar en die *lectionary* (sisteem van weeklikse readings)
- Die verryking van sakramentele gebruike
- Die bevordering van deelname aan sang

Ander strominge wat 'n invloed het op die *worship* in hoofstroomkerke word kortliks genoem:

- Etniese en kulturele verskuiwings in die Protestantse wêreld vra vir liturgiese inkulturasie.
- Die tendens van verskillende generasies in die kerk, elk met sy kenmerkende Godsbeeld en wêreldbeeld, vra vir 'n teologie van diversiteit.
- Die Post-Modernisme, met sy klem op ervaring en beeldkultuur, stel bepaalde eise aan *worship*.
- Die populêre kultuur stel 'n standaard waaraan kerke moeilik voldoen, maar waarmee die kerk tog moet probeer aanklank vind ten einde geloofwaardig te wees vir baie mense.

Die NG Kerk het niks van die invloed van bogenoemde tendense en strominge vrygespring nie, en dit is noodsaaklik dat ons die implikasies en uitdagings daarvan deeglik verreken. Wat beskou jy as die implikasies? 'n Volgende artikel sal hieroor uitbrei.